

הליכות עולם לוי

(חבקוק ג' ו')

לעילוי נשמת ר' יהודה לוי ז"ל

פרשת קדושים

זמן ר"ת	צאת השבת	חלקת נרות לחג	לוח אור החיים
20:56	20:02	19:10*	י-ם
20:53	20:00	19:09	ת"א
20:56	20:03	19:12	חיפה
20:53	20:01	19:09	ב"ש

* לנחה 40 דק: 18:50

תהיה קדוש

לא זכה להנצל כאברהם שעשה זאת מבלי לראות אף אחד אחר שניצל לפניו, ועשה זאת מבלי ספק, אך מ"מ מעלתו גבוהה שהיה כעת מוכן למסור נפשו על קדוש ה'. וראיתי בשם הגר"ח קנייבסקי זצ"ל (הובא בספר ומתוך האור על ההגדה של פסח על השיר אחד מי יודע, בפסקה ארבע אמהות), שכתב שבשכר שמסר נפשו זכה שכל הארבע אמהות יצאו מהרן, שהרי להרן היו שלושה בניס יסכה מילכה ולוט, ויסכה זו שרה שהיא אימנו הראשונה שנישאה לאברהם, ומילכה נישאה לנחור ומהם נולד בתואל שהיה אבי רבקה, היא אימנו השנייה שנישאה ליצחק. ומבתואל נולד גם לבן שהיה אבי רחל ולאה שנישאו ליעקב אבינו. [ואפשר להוסיף עוד שלבן היה גם אבי בלהה וולפה, שהיו בנותיו מפילגשו ולכן היו השפחות של רחל ולאה (כמבואר ברש"י בראשית ל"א ט), וגם הם נישאו ליעקב ומהם נולדו ארבעה שבטים דן ונפתלי גד אשר, וכבר כתב רבנו האר"י (שער הפסוקים ואתחנן ס' ד) על הפסוק (דברים ד' כ) ויוציא אתכם מכור הברזל, ברז"ל ר"ת: בלהה רחל זלפה לאה, שהם ד' נשי יעקב ומהם י"ב השבטים]. ומלוט יצאו עמון ומואב, וממואב יצאה רות אימה של מלכות סבתא של דוד המלך, ושלמה נשא את נעמה העמונית שממנה נולד רחבעם שממנו המשיכה שושלת דוד המלך. הרי איך כל האמהות של בני ישראל יצאו מהרן, ולכל זה זכה בזכות מסירת נפשו למען שמו של ה' יתברך.

וא"כ כל יהודי חייב לשאוף להגיע לדרגה זו שאם יצטרך ימסור את נפשו למען ה' יתברך, אך בכדי להגיע לדרגה זו, צריך אהבת ה' אמיתית ויראת ה' גדולה, ולהגיע ליראה ואהבה אמיתיים, צריך למסור את נפשו לחיות על קדוש ה', וזאת על ידי שמוסר את רצונותיו ותאוותיו על קיום מצוות ה' יתברך, שרודף אחר המצוות לקיימם בכל מצב, ומי שרוצה להגיע לזה צריך הוא שישים עסק התורה והמצוות בראש סולם הערכים שלו, והם יהיו חשובים בעיניו יותר מכל תאוה ורצון אחרים. וכל זה תלוי ביחס שהאדם נתן לתאוות העולם הזה ולכל עניינו, אם רואה אותם כאמצעי בכדי לחיות חיי תורה, אז ידע להיתחס אליהם נכונה, אך אם רואה אותם כתכלית, בודאי שיעדיף אותם על פני התורה והמצוות, ועליו נאמר את הפתגם הבא: **כל מי שהופך את האמצעי למטרה, טועה הוא טעות מרה**, שכאשר יגיעו ימים שכבר אינו יכול להנות מאותם דברים שהחשיבם כמטרת חייו, אם זה כסף ואם זה אוכל ואפילו משפחה בניס ובנות.

והנה רבים טועים בכך ועם כל אמונתם וקיום המצוות, בכל זאת אינם בראש מעיינותיהם, והם בחשיבות משנית ואפילו שלישית ורביעית לגבי התורה והמצוות, ואין המצוות מהוות להם סתירה לדרך חייהם, שהם מרגישים אפשר להתפלל ולשמור שבת ולהניח טלית ותפלין ובכל זאת להיות עסוק ראשו ורובו בעולם הזה. אמנם ישנה מצוה אחת שהיא סותרת מכל וכל דרך חיים זו, והיא מצוות קדוש השם, שהרי עם מצוה זו יותר אין חיים גשמיים ואין את כל ההנאות, ואיתה איננו יכול להמשיך ולחיות, ולכן מצוה זו היא זו שמעמידה אותו במבחן האמת היכן הוא נמצא בעבודת ה' יתברך, כמה הוא מחשיב את העולם הבא ביחס לעולם הזה, וא"כ ממנה השורש לכל מה שהאדם מקדש עצמו בחייו ומתנור מן העולם הזה. נמצא שקדושים תהיו שפירשנו שתהיה קדוש ותהיה מוכן למסור עצמך על קדוש ה', הוא השורש לכל הפירושים האחרים של קדושים תהיו, שתהיו פרושים מהנאות העולם הזה, והוא המביא את האדם לחיות בעולם הזה בצורה הנכונה והיחס הנכון לכל פרט מעניני העולם הזה. ה' יוכנו לחיות חיים טהורים על קדושת ה' כל ימינו. אמן.

כידוע מצות קדושים תהיו הינה מצוה כוללת, ולכן אינה נמנית בתרי"ג מצוות, רש"י מפרש פרושים תהיו, והיינו מן העבירות, הרמב"ן מפרש מן התאוות, והיינו דברים המותרים מן התורה, אלא שכאן התורה מצוה לקדוש עצמך כמותר לך, (ועיין מה שהארכנו בזה בספר ויאמר דוד ה"ב מאמר ג' לפרשת קדושים), אמנם חשבנו בס"ד לפרש את המצוה של קדושים תהיו אחרת, ופירוש זה הוא השורש לכל הפירושים. ותחילה נקדים שבכל שנה ושנה אנו חוזרים על התורה כולה, וגם חייבים לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום נמצא שבכל שנה אנו חוזרים על התורה ג' פעמים, ומטרת החזרה איננה רק השינון והזכירה, כי אחר שנים רבות של קריאת התורה ג' בודאי שאדם זוכר את מצוות התורה, אבל הענין הוא לעורר אצלו את מצוות התורה, שעל כל צעד ושעל שהוא נפגש עם אחת ממצוותיה יתעורר לזכרה ולקיימה, ולדוגמא מצוות קדושים תהיו שאנו עסוקים בה, שבכל מאכל או מראה או שמיעה יעלה עצמו מיד במוחו מצוות קדושים תהיו ויאמר לעצמו תהיה קדוש תהיה קדוש אל תפתה.

דבר שני, התורה מצוה אותנו שדברי התורה יהיו בעינינו כחדשים, וכמו שנאמר בקריאת שמע, אשר אנכי מצוך היום, ואין הכוונה רק שתלהב ותתרגש כאילו היום זה פעם ראשונה שנצטוית, אלא שבכל יום דברי התורה יקבלו אצלך משמעות פנימית ועמוקה יותר, ולכן גם המצוה הזאת של קדושים תהיו, גם אם ניקח אותה כדברי המפרשים, צריכים אנו לשנן אותה ולדעת שבכל פעם היא צריכה להיות בעינינו חדשה, וא"כ מצוות קדושים תהיו של שנת תשפ"ג איננה כמצוות קדושים היו של שנת תשפ"ד.

וכעת נעמוד על פירוש אחר במצוות קדושים תהיו, הנה המילה קדוש מצטיירת אצל כל יהודי על אדם שמסר עצמו על קדוש השם, וכמו שנקרא בפרשת אמור, על מצות ונקדשתי בתוך בני ישראל, ומשם נלקח התואר קדוש למי שמסר עצמו על קדוש השם. ולפי זה נוכל לומר שהתורה באומרה "קדושים תהיו" מצוה את כל אחד מבני ישראל למסור את עצמו על קדושת שמו יתברך.

ומצוה זו היא בנין היסוד של עם ישראל, רק מי שהוא מאמין בכל ליבו ונפשו בה' יתברך בתורה ובמצוותיה יהיה מוכן למסור את נפשו למענה, וזו הדרגה שרוצה ה' מכל יהודי שיהיה אצלו בכח, וכמו אברהם אבינו שעשה זאת בפועל. וכשנתבונן נראה שמשם קיבל אברהם אבינו את הצווי הראשון שלו "לך לך מארצך וממולדתך אל הארץ אשר אראך", דהיינו כאן נבחר אבינו להיות אבי האומה הישראלית, לעלות לארץ ישראל ולהקים בה את בית ישראל, ולמרות ששם בחרן הוא עשה נפשות וגייר גרים, בכל זאת לא נבחר, רק אחר שהיה באור כשדים, והיינו כבשן האש, שבו הראה את אמונתו ונאמנותו לה' יתברך, עד כדי כך שמוכן להשרף עליו, ואז מיד הגיע הצווי לך לך.

וכשנתבונן עוד נראה שגם האמהות הקדושות באו ממסירות נפש בפועל לה' יתברך, שכן הרן אחיו של אברהם אבינו באותו מעמד של הכנסת אברהם אבינו לכבשן האש, נשאל האם הוא לצידו של אברהם או לצידו של נמרוד, והשיב שאם יצא אברהם חי הוא איתו, ואם ימות הוא עם נמרוד, וכשיצא אברהם אבינו חי שאלוהו שוב, והשיב שהוא עם אברהם אבינו, וזרקו גם אותו לכבשן האש, אלא שבשונה מאברהם אבינו הוא לא ניצל. [אפשר שלא היו לו זכויות להנצל כמו אברהם אבינו, שפעל גדולות ונצורות להחזיר את האמונה בה'. ואפשר גם מפני שהוא עשה זאת רק אחר שראה את אברהם אבינו ניצל, שקודם לכן היה בספק, ולכן

טעון גניזה | נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה!

להצלחת חן אמיניאן בת רחל, ולהצלחת כלל ישראל הנמצאים בכל מקום ואתר, הי ישמרו ויצילם מכל צרה

חכות לחוכות
 מכסים וידיעות
 לכוונת נתיבות
 077-2233565

הליכות וזהלכות

אל תיקרי הליכות אלא הלכות (נידה ע"ג).

הליכות לראש חודש (המשך, ערב ראש חודש)

ראש חודש או בסמוך]. ועוד כתב הבא"ח (שם אות ד'): שאם המולד ליל ערב ראש חודש, נהגו המקובלים שלא לומר בליל ערב ראש חודש תיקון רחל, אלא תיקון לאה בלבד. **יא.** ויש לדון אם חל המולד יומים לפני ראש חודש, [ורשום אצלי שאירע כן בשנת תשע"ו, שחל המולד של חודש ניסן ביום חמישי, כ"ח אדר ב', בשעה אחד עשרה ורבע בבוקר וששה עשר חלקים], מה יהיה הדין לגבי תענית בערב ראש חודש יום אחר המולד, וכן מה יהיה הדין לגבי תיקון חצות בליל ששי, האם יאמרו תיקון רחל או לא, ולפי המשנת חסידים שהבאנו בהלכה זו נראה פשוט שלא יצום, שהוא יום אחר המולד, ואולם מדברי החיד"א והבא"ח נראה שהעיקר רק שלא יצום ביום המולד ולאחר מכן מותר. ונראה שנכון להמנע מלצום ביום שאחר המולד שלפני ראש חודש, ויתענה ביום שלפני המולד, או אחר ראש חודש. וצ"ע.

יב. כתב הבא"ח (ש"ש ויקרא אות ו'): מי שקבל תענית במנחה בחושבו שלמחר ערב ראש חודש, ולא ידע שהמולד חל בערב ראש חודש קודם חצי היום, יעשה התרה על קבלתו, ויתענה אחר ראש חודש יום אחד. ונראה שכל זה אם קיבל התענית בלא תנאי, וכמו שנראה לשון הבא"ח בנוסח קבלת התענית שהביא בספרו לשון חכמים (סי' ס"ו וסי' ע"ד) שלא עשה תנאי בנוסחתו, אבל אם עשה תנאי בעת קבלת התענית וכפי הנוסח שכתב החיד"א (מורה באצבע אות קכ"ז), שהוא הנוסח הרגיל בינינו כיום, אינו צריך לעשות התרה לתעניתו, אלא ביום התענית יאמר מזמור לדוד ה' רועי, ויוכל להפסיק תעניתו. [וראה עוד מענין נוסח זה בהלכה י"ב].

יג. במסכת תענית (י"ב.) אמר שמואל, כל תענית שלא קיבל עליו מבעוד יום אין שמה תענית, ואם התענה מבלי לקבל עליו התענית, הרי זה כמי שלא התענה, וכן נפסק להלכה (רמב"ם פ"א מתעניות ה"י, וטו"ש ע"י סי' תקס"ב סעי' ה'). ומאמתי מקבל עליו התענית, בתפלת המנחה של היום שלפני התענית (גמרא ורמב"ם שם), בשומע תפלה או אחר שסיים תפלתו קודם שיעקור רגליו. (ש"ע שם סעי' ו'). ולכתחילה טוב יותר שיהיה במנחה קטנה, ובדיעבד מועיל אפילו במנחה גדולה. (משנ"ב שם ס"ק כ"ב). ואפילו לא קיבל בתפילת מנחה ממש אלא בשעת תפילת מנחה, כל זמן שהוא יום מועיל, אולם עדיף יותר לקבל בתפלה כדי שיבקש בתפלה שתקובל תעניתו. (ביאור הלכה שם ד"ה אימתי מקבלו). ואפילו אם קיבל התענית בבין השמשות, מועיל [ביאור הלכה (שם בסופו), ואף שנשאר בצריך עיון, מ"מ כך מפורש בדברי ה"ב איש חי (ש"ש ראה ל"ו), אלא ששם כתב שאם כבר התפלל ערבית אינו יכול]. וכיצד מקבל עליו התענית, אומר אהיה מחר בתענית, וטוב יותר לפרש ולומר בתענית יחיד (ש"ע שם). [ולמעט תענית צבור, וכ"פ בשו"ע (סו). ומ"מ כל שאומר בסתם הריני בתענית, כוננו לתענית יחיד, (וכמו"ש הב"י סי' תקס"ב, והובא במשנ"ב ס"ק כ"ט)].

ז. יש מהמקובלים שכתבו שאם חל מולד הלבנה בערב ראש חודש, לא יתענו באותו היום אלא ביום שלפניו. [עיי' בשו"ת הרמ"ע מפאנו (ס"ו ע"ט), שכתב כן בדרך אגב, ומשמע ממנו שביום חודש הלבנה אסור להתענות. וכן כתב בספר חמדת ימים (משמרת החדש פ"א) וז"ל: ולפי טעם זה עתה תראה כמה שגו בחזוה העם המתענים תענית זה ביום שנפל להיות המולד בו, שהואיל וכל טעם התענית הוא על מיעוט הירח, כיון שכבר היה המולד כבר אין לה מיעוט כלל. עכ"ל. ומשמע מדבריהם שאין חילוק מתי יחול המולד אם בתחילת ערב ראש חודש או בסופו, ומה שכתב החמדת ימים אח"כ: ומורי ז"ל העיד בשם מהר"י סרוק ז"ל שהיה מתענה ביום המולד עצמו עד עת בא המולד, ואז היה אוכל אפילו חל להיות המולד בחצי היום. עכ"ל, רצונו לומר שבבוא המולד מיד הפסיק תעניתו אפילו צם חצי היום ורובו, שלגבי הלכות תעניות אנו אומרים שישלים התענית, כמבואר במסכת תענית (י"ט, כ"ה): ובשו"ע (סי' תקע"ה סעי' י"א), ומה גם שלגבי יחיד תמיד אנו אומרים שצריך להשלים כמבואר בשו"ע (סי' תקס"ט סעי' א'), וכאן חידש מהר"י סרוק שיצום עד המולד ודי, אבל הוא חולק על האומרים שיצום יום קודם].

ח. ויש מקובלים שכתבו לחלק, שאם המולד בחצי יום הראשון, יתענו ביום שלפניו, ואם המולד בחצי היום השני ואילך יתענו בערב ראש חודש עצמו. [כן נראה מדברי החיד"א (מורה באצבע אות קע"ו) שכתב: נכון הדבר שהתענית יהיה לפני המולד, ואם המולד בחצי היום יתענה יום שלפניו. ע"כ. ונראה שכונתו שהמולד בחצי יום הראשון, שאם כונתו שלעולם יצום יום שלפני המולד, א"כ מה לו להזכיר בחצי היום. ואולם אינו מוכרח ואפשר לפרש שבתחילה כתב באופן שהמולד בראש חודש אז יתענה בערב ראש חודש לפני המולד, ואח"כ כתב אם המולד בחצי היום, והיינו שחל בעצם ערב ראש חודש, אבל אינו משנה אימת, ולכן לא כתב חצי יום ראשון או שני, וצ"ע. ובספר חסד לאלפים (סי' תי"ז) בהגהות ה"ב (אות ג') העתיק דברי החיד"א, וכן הבא"ח (ש"ש, ויקרא אות ד'), ובדברי הבא"ח (שם הלכה ו') מפורש כתב שאם המולד קודם חצות יום לא יתענה].

ט. ויש שכתבו שמותר להתענות בערב ראש חודש שהמולד חל בו, וכל האיסור הוא להתענות ביום שאחר המולד. [כן כתב בספר משנת חסידים (מסכת ראש חודש פרק א אות א') וז"ל: ביום שקודם המולד אם יהיה המולד בראש חודש, או ביום המולד עצמו אם יהיה קודם ראש חודש, יתענה להשתתף בצער מעוט הירח, אבל יום שאחר המולד לא יתענה. עכ"ל. ומדברי מהר"י סרוק שהזכרנו מבואר שיכול להתענות ביום המולד עד המולד].

י. ונראה שכל זה לפי טעם המקובלים (שהבאנו לעיל בהלכה א'), שכל ענין תענית ערב ראש חודש הוא מפני קטרוג הירח ומיעוטו, [וכמו שמפורש בדברי החמדת ימים (שם): שהואיל וכל טעם התענית הוא על מיעוט הירח, כיון שכבר היה המולד כבר אין לה מיעוט כלל. עכ"ל]. אולם לפי שאר הטעמים, שתענית ערב ראש חודש זה משום תשובה על כל מעשיו, או משום כפרה לכל ימי החודש שיבואו, נראה שאין חילוק מתי חל המולד, ויכול להתענות כל ערב ראש חודש אפילו חל בו המולד, וכך נוהגים האשכנזים, אולם מנהג הספרדים כאמור בדברי החיד"א והבא"ח שלא לצום ביום המולד. [ואם לא הזדמן לו לצום קודם המולד יצום מיד אחר

